

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 260/2013
Гзз1 94/2013
17.10.2013. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Мирјане Ђерасимовић и Јелене Боровац, чланова већа, у спору по тужби тужиоца С.Н. из П., кога заступа пуномоћник Ж.О., адвокат из Н.С., против туженог Фонд за социјално осигурање војних осигураника из Београда, кога у ревизијском поступку заступа пуномоћник Ж.Р., адвокат из Б., а поступку по захтеву за заштиту законитости пуномоћник Љ.П., адвокат из Н.С., одлучујући о ревизији и захтеву за заштиту законитости туженог изјављеним против пресуде Вишег суда у Новом Саду, пословни број Гж 3618/11 од 27.09.2012. године, у седници већа одржаној дана 17.10.2013. године, донео је следеће

Р Е Ш Е Њ Е

I О ревизији туженог Фонд за социјално осигурање војних осигураника Београд изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду пословни број Гж 3618/2011 од 27.09.2012. године, одлучиће се као о изузетно дозвољеној.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против правноснажног решења садржаног у изреци пресуде којим је одбијен приговор апсолутне ненадлежности.

III УСВАЈА СЕ ревизија туженог, УКИДАЈУ пресуда Вишег суда у Новом Саду пословни број Гж 3618/11 од 27.09.2012. године и пресуда Основног суда у Новом Саду, пословни број П 59495/10 од 15.09.2011. године у делу у коме је тужени обавезан да тужиоцу исплати новчани износ од 129.495,82 динара и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

IV ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољен захтев за заштиту законитости изјављен од стране туженог против пресуде Вишег суда у Новом Саду, пословни број Гж 3618/11 од 27.09.2012. године.

V Тужиоцу се не досуђују трошкови одговора на ревизију туженог.

О б р а з л о ж е њ е

I

Пресудом Основног суда у Новом Саду пословни број П 59495/2010 од 15.09.2011. године, пресуђено је:

„Приговор апсолутне надлежности се одбија.

Тужбени захтев се усваја.

Обавезује се тужени Фонд за социјално осигурање војних осигураника да тужиоцу Н.С. исплати на име мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од 01.01.2008. до 30.04.2011. године износ од 165.318,89 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2011. године па до исплате као и да му на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 74.212,00 динара, све у року од 8 дана под претњом извршења.“

Одлучујући о жалби туженог изјављеној против поменуте првостепене пресуде, Виши суд у Новом Саду је пресудом пословни број Гж 3618/11 од 27.09.2012. године одлучио:

пресудом пословни број I Ж 5010/11 од 27.09.2012. године, одлучио:

„Жалба туженог се делимично усваја, па се пресуда Основног суда у Новом Саду пословни број П 59495/10 од 15.09.2011. године укида у делу којим је досуђена главница од 35.823,07 динара, у делу којим је досуђена законска затезна камата на главницу од 165.318,89 динара почев од 30.04.2011. године, као и у погледу одлуке о трошковима парничног поступка и у том делу се предмет враћа на поновни поступак, док се у преосталом побијаном делу којим је досуђена главница од 129.495,82 динара, те у делу којим је одбијен приговор апсолутне надлежности, жалба туженог одбија и првостепена одлука потврђује.“

II

Против другостепене пресуде тужени изјављује благовремену ревизију. Ревизију изјављује у делу у коме је обавезан да исплати новчани износ од 129.495,82 динара и у делу у коме је одбијен приговор апсолутне надлежности.

Другостепену пресуду побија због битне повреде ЗПП из члана 361. став 2. тачка 2. погрешне примене материјалног права из члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије, у вези са одредбом члана 75. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Тужилац подноси одговор на ревизију туженог, спори ревизијске разлоге, предлаже да се ревизија као неоснована одбије. Трошкове одговора на ревизију туженог опредељује као накнаду по адвокатској тарифи.

Ревизијски суд је испитао другостепену пресуду на начин прописан у члану 399. ЗПП и одлучио као у изреци ревизијског решења из следећих разлога:

1. Ревизија је недозвољена у делу у коме се побија другостепено решење садржано у изреци пресуде којим је одлучено о приговору апсолутне надлежности. Њена недозвољеност прописана је у члану 412. став 1. тачка 1. раније важећег ЗПП-а, који се као процесни закон примењује на материјално правни однос странака у спору. Тужба је поднета првостепеном суду 21. децембра 2010. године, пресуда у другостепеном поступку није укидана почев од 01. фебруара 2012. године, па се у смислу члана 506. Закона о парничном поступку сада важећем („Сл. гласник РС“, број 72 од 28.09.2011. године), започети поступци пре ступања на снагу сада важећег процесног закона спроводе по одредбама претходно важећег процесног закона („Сл. гласник РС“, број 124/04 и 111/09).

Следом изнетог на основу процесног овлашћења из члана 404. а у вези са чланом 401. став 2. тачка 5. одлучено је као у ставу II изреке овог решења.

2. У преосталом делу ревизија је процесно дозвољена и у меритуму основана.

Апелациони суд у Новом Саду је решењем РЗ 32/13 од 02.04.2013. године предложио ревизијском суду да о ревизији туженог одлучи као о изузетно дозвољеној. Предлог Апелационог суда у Новом Саду заснован је на потреби разматрања правних питања од општег интереса, уједначавања судске праксе и новог тумачења права.

Ревизијски суд је оценио да је предлог апелационог суда основан и да о ревизији туженог треба одлучити као о изузетно дозвољеној. У масовним споровима по тужбама корисника војних пензија појавила су се спорна питања почев од надлежности суда, постојања права на исплату утуженог, правилне примене материјалног права, на коме су засноване нижестепене пресуде што је све резултирано и потпуно неуједначеном судском праксом. Сви ти разлози као и разлози разматрања правних питања од општег интереса и правилног тумачења права определили су Врховни касациони суд да на основу процесног овлашћења из члана 395. ЗПП о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној. Са тих разлога одлучено је као у ставу I изреке, ревизијског решења.

Суд је имао у виду вредност спора, али како се ради о великом броју предмета са различитим одлукама, због значаја спора, нашао је да има места одлучивању у смислу члана 31. Закона о уређењу судова, те правних стандарда исказаних у предмету Европског суда за људска права Нејдет Сахин и Перхан Сахин против Турске (представка број 13279/05) и пресуди Великог већа од 20.10.2011. године који указују на обавезу уједначавања судске праксе од стране Врховног касационог суда.

3. Ревизија је основана.

Предмет спора је исплата разлике између исплаћене и неисплаћене пензије војном осигуранику – тужиоцу. Нижестепени судови су правноснажно обавезали туженог да тужиоцу за утужени период 01. јануар 2008. године – 30. април 2011. године исплати новчани износ од 129.495,82 динара. Досуђени новчани износ представља разлику између исплаћене пензије у утуженом периоду у висини од 1.945.612,94 динара и по оцени нижестепених судова припадајуће у износу од 2.075.108,76 динара. Нижестепеним пресудама досуђени износ настао је неусклађивањем тужиоачеве пензије у утуженом периоду за 11,06 % ванредног увећања пензија.

4. Првостепени суд пресуду којом усваја тужбени захтев заснива на одредби члана 274. и члана 276. Закона о Војсци Југославије, члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије, члана 5. и члана 12. став 1. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, члана 19. Уредбе о надлежности, делокругу, организацији и начину пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника, те члана 172. и 262. став 1. ЗОО.

Другостепени суд прихвата изражени правни став првостепеног суда на коме је заснована пресуда о усвајању тужбеног захтева, заснивајући другостепену пресуду и на одредби члана 21. Закона о изменама и допунама Закона о пензијско инвалидском осигурању, решењу Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и члану 73. став 2. Закона о пензијско и инвалидском осигурању. Следом тога, изражава правни став да је решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање техничко – спроведбеног карактера у поступку извршавања законом утврђених обавеза туженог, а сагласно начину и методу утврђеним Законом закључио да је тужени следом тога по службеној дужности био у обавези да у истом (11,06) проценту изврши ванредно усклађивање и пензије војних пензионера.

5. Супротно израженом правном ставу нижестепених судова о постојању

права на ванредно повећање војних пензија у висини од 11,06% почев од 01.01.2008. године, ревизијски суд сматра да је за сада такав правни закључак преурањен. То право је за сада спорно.

Спорно је постојање самог права на ванредно увећање пензија у висини од 11,06% које по преурањеној оцени нижестепених судова произилази из решења директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија почев од 01. јануара 2008. године, 01 број 181-431/08 од 25.01.2008. године, објављеног у „Сл. гласнику РС“, број 20/08. Поменуто решење мора се посматрати у складу са чланом 75. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, којим је у ставу 1. прописано да уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 01. јануара текуће године за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћеног у претходној години. Притом се мора имати у виду и одредба члана 193. став 1. Закона о Војсци Републике Србије коју нижестепени судови нису правилно применили. За правилну примену те законске норме потребно је утврдити просечан износ пензија војних пензионера тј. да ли је он мањи од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса за претходну годину у 2007. години, те да ли се код евентуалног постојања тих чињеница решење директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање од 25.01.2008. године, односи и на кориснике војних пензија, па следом тога и на тужиоца.

Изнето упућује на то да су нижестепени судови због до сада преурањеног правног става пропустили да утврде и чињенице битне за евентуално изражавање другачијег правног закључивања. То подразумева да првостепени суд у поновљеном поступку при одлучивању о постојању права на ванредно увећање војних пензија цени и чињенице на које је указано ревизијским решењем.

Следом изнетог ревизијски суд је на основу процесног овлашћења из члана 408. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци решења под тачком III.

III

6. Тужени је против другостепене пресуде изјавио и захтев за заштиту законитости.

Захтев за заштиту законитости изјављује због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и погрешној примени материјалног права у смислу одредбе члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије у вези одредбе члана 75. Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Захтев је испитан на начин прописан у члану 421. став 1. ЗПП, и одлучено као у ставу IV изреке решења из следећих разлога:

Захтев је недозвољен.

Изричитом процесном нормом из члана 417. ЗПП је прописано да јавни

туžilцац може подићи, захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 2. ЗПП. То подразумева да поступком из осигурањског материјалног закона

из члана 361. став 2. тачка 5. ЗПП. То подразумева да тужени као супсидијерни подносилац захтева исти може поднети само због битне повреде из члана 361. став 2. тачка 5. ЗПП. Међутим, тужени захтев изјављује из недозвољених процесних разлога. Захтев се не може изјавити ни због погрешне примене материјалног права. Притом се примећује да је текст ревизије и изјављеног захтева потпуно идентичан.

Следом изнетог овај суд је на основу процесног овлашћења из члана 404. а у вези са чланом 401. став 2. тачка 5. и у вези са чланом 421. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу IV изреке решења.

7. Тужиоцу нису признати трошкови одговора на ревизију туженог. Прво зато што нису опредељени у смислу члана 159. став 2. ЗПП, и друго зато што та процесна радња уопште није била од било каквог значаја за одлучивање о ревизији у смислу члана 150. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија

Стојан Јокић,с.р.